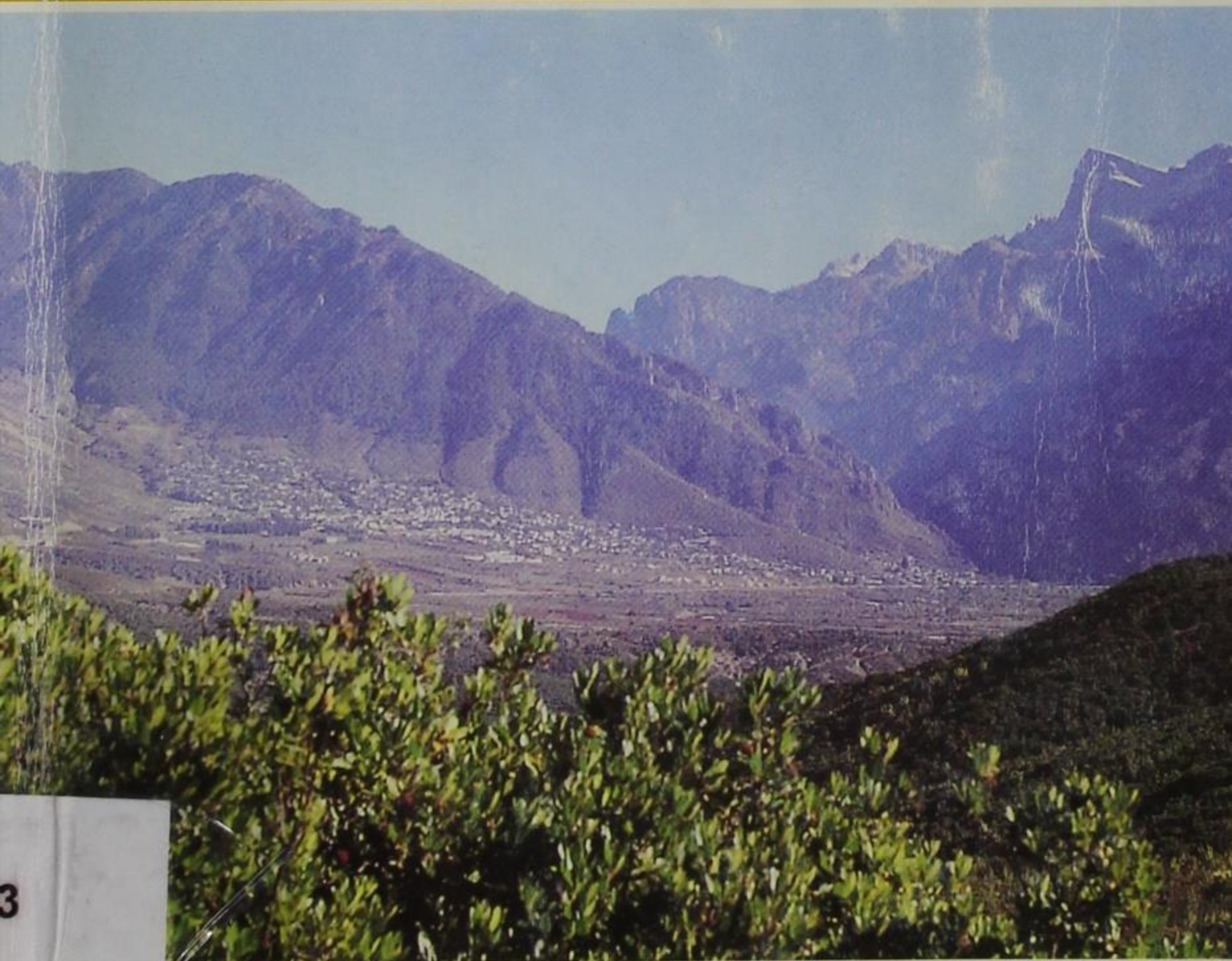

Σωτήρη Π. Τουφίδη

Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ

KONITSA AND THE NEAR BY VILLAGES

Τουριστικός Οδηγός

Τρίτη Έκδοση 1994

WORKSHOP OF POPULAR ARTS

Ζωνιά και αδελφ. Αϊνίτς...

"AOS"

HOTEL - CAFETERIA - RESTAURANT

Παρέχουμε πλήρη εξυπηρέτηση σε μεμονωμένους επισκέπτες, ομάδες, αθλητικές συλλογές, κυνηγούς και ερασιτέχνες ψαράδες.

Θέρμανση, ατομικό λουτρό, πάρκινγκ, λεωφορείο για Κόνιτσα.

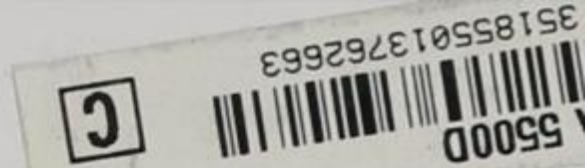
1ο χλμ. Εθν. Οδού Κόνιτσας - Κοζάνη

We supply Full service to individual visitors, groups, sport teams and amateur Fishermen. Heating, personal WC, parking and bus service to Konitsa.

KONSTANTINOS ΒΛΙΤΗΚΗΣ

KONITSA TEL. (0655) 220...

Σωτήρη Π. Τουφί

Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ

(KONITSA AND THE NEAR BY VILLAGES)

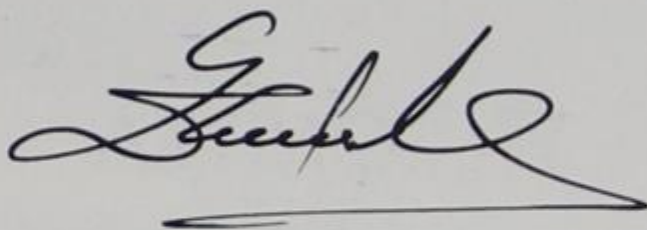
(Τουριστικός Οδηγός)

Τρίτη Έκδοση

Αγγλική μετάφραση: **Μάρθα Τσίκα**
Translated by: **Martha Tsika**

ΚΟΝΙΤΣΑ 1994

Κάθε γνήσιο αντίτυπο φέρει την υπογραφή του συγγραφέα.

COPYRIGHT BY: **Σωτήρης Τουφίδης**

Τηλ. 0655 - 22464 - 22212 Κόνιτσα

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΚΟΝΙΤΖΑΣ
ΑΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 51453
ΗΜΕΡ. ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 7/12/07
ΤΑΞΙΝ. ΑΡΙΘΜ. 914.953 ΤΟΥ

κωδ. εγχ: 6988

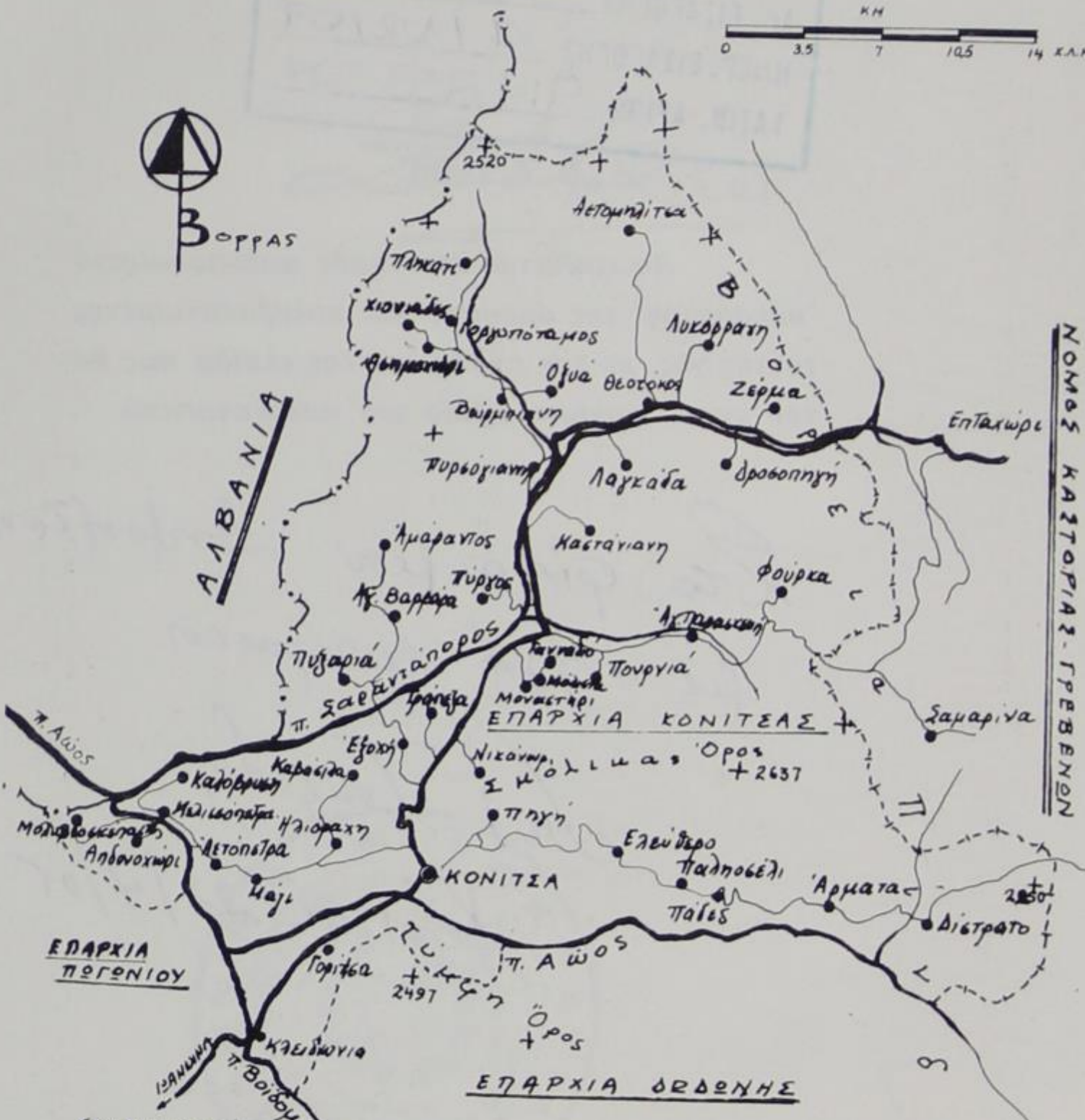
Αφιερώνεται στον κάθε καλοπροαίρετο
"μουσαφίρη" της όμορφης και πολυβασανισμένης
τούτης γης, με την αγάπη και την ελπίδα πως θα
του φανεί χρήσιμο βιβλίο και κατατοπιστικό.

Στο φίλο μου Δημήτρη
με πολλή ευγένεια

Λυλ. Τσιγίδα

Κονίτσα 22/4/05

ΧΑΡΤΗΣ
ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

- ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΙ
- ΣΥΝΟΡΑ ΚΡΑΤΩΝ ———— (·) ———— (·)
 - ΟΡΙΑ ΝΟΜΩΝ - - - - -
 - ΟΡΙΑ ΕΠΑΡΧΙΩΝ - - - - -
 - ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ●
 - ΧΩΡΙΑ ●
 - ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ————
 - ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟΣ ————
 - ΚΟΡΥΦΗ ΟΡΟΥΣ +
 - ΠΟΤΑΜΙ ————

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΧΑΡΤΗ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΥΡΙΤΣΗΣ - ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧ

ΕΝΩΣΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ & ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Μέλος της

ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΚΑΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

— F. I. J. E. T. —

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΑΠΟΝΕΜΕΙ

ΕΠΑΙΝΟ

στον Κύριο

ΣΩΤΗΡΗ Π. ΤΟΥΦΙΔΗ

για το βιβλίο του

«Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ»

που υποβλήθηκε στο

13ο ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΕΝΩΣΕΩΣ

Αθήναι 20 Ιουνίου 1979

Ο Πρόεδρος

ΤΑΣΟΣ ΖΑΠΠΑΣ

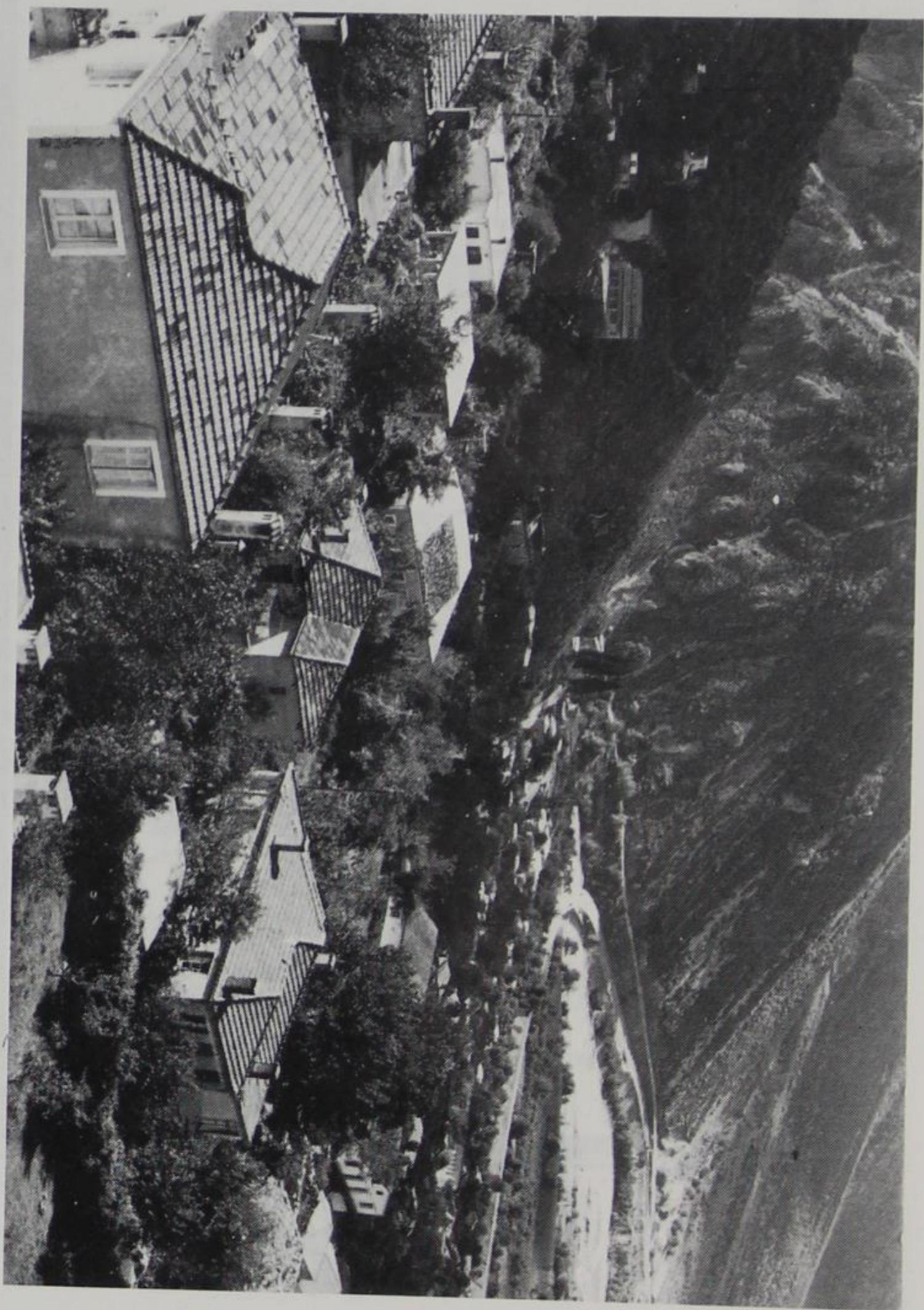

Ο Γενικός Γραμματέας

ΧΡΗΣΤΟΣ Β. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Η τιμητική διάκριση

από την ΕΕΣΔΤ της FIJET στην πρώτη έκδοση

*Μεγάλη άποψη Κόνιτσας.
A part of Konitsa.*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ

Το βιβλίο τούτο σκοπό έχει, με καλή διάθεση και αγάπη, να βοηθήσει τον επισκέπτη της Κόνιτσας, απλά και σύντομα, να γνωρίσει τη μικρή πολιτειούλα και τα χωριά της επαρχίας.

Να διευκολύνει την παραμονή του, να επισκεφτεί - σύμφωνα με την επιθυμία του - τα πιά ενδιαφέροντα μέρη, να θαυμάσει τις ομορφιές της ηπειρώτικης φύσης.

Να ιδεί και ν' απολαύσει ό,τι του είναι μπορετό, στο λίγο ή πολύ χρόνο που θα διαθέσει σ' αυτόν τον τόπο.

Σ. Τουφίδης

Δυό λόγια σιη δεύτερη έκδοση

Συμπληρωμένη και ανανεωμένη με νέα κείμενα και νέες φωτογραφίες, προσφέρουμε στο αναγνωστικό κοινό και τη δεύτερη έκδοση με την ελπίδα ότι το έργο θα εκπληρώσει και πάλι τον τουριστικό και κοινωνικό προορισμό του για την πρόοδο της ακριτικής μας πόλης, των χωριών της και του αγαπημένου μας λαού.

Για ιην 3η έκδοση

Ανταποκρινόμενοι στο αίτημα πολλών αναγνωστών και φίλων του τόπου μας για επανέκδοση τούτου του βιβλίου που εξαντλήθηκε προ πολλού και πιστεύοντας ότι η προσφορά του θα είναι πολύ χρήσιμη για όλους τους συμπατριώτες μας, αλλά και τους ξένους επισκέπτες που όλο και μας "ανακαλύπτουν" - χρόνο με το χρόνο - παραδίνουμε σήμερα στην κυκλοφορία την "ΚΟΝΙΤΣΑ & ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ" σε 3η έκδοση και σε ελληνική και αγγλική γλώσσα.

*Ta Bouná mas.
The Mountains.*

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΚΟΝΙΤΣΑ

Σε απόσταση 64 χιλιομέτρων ΒΔ από τα Γιάννινα, βρίσκεται η Κόνιτσα (Υψόμ. 630).

Αμφιθεατρικά χτισμένη, στους πρόποδες του βουνού που λέγεται "Γυμνάδι", "Νύμφη" κατά τους αρχαίους, φτάνει ως το ποτάμι, τον Αώο, και νανουρίζεται, αιώνες από το βογγητό του.

Είναι δήμος από το 1948 με 3.500 κατοίκους, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία του Δήμου.

Το 1940 οι κάτοικοι ήταν 2.313 και το 1928, 1959. Στον καιρό της τουρκοκρατίας (1880) είχε 4.000 και απ' αυτούς οι μισοί ήταν Τούρκοι. Ακόμα παλιότερα - όπως αναφέρουν διάφορες ιστορικές πηγές - ο πληθυσμός της ήταν 7.000, από τους οποίους οι 4.000 χριστιανοί.

Ήταν μια πολύβουη και ζωντανή πολιτειούλα η Κόνιτσα τα παλιά χρόνια, γι' αυτό λεγόταν και τούτο: "Γιάννινα χωριό, Κόνιτσα κασαμπάς", δηλαδή πόλη.

Ονομασία

Για το όνομα Κόνιτσα, έχουν διατυπωθεί πολλές γνώμες και εικασίες.

Ο ιστοριογράφος της Ηπείρου, Π. Αραβαντινός, υποθέτει ότι αυτό προήλθε από την ονομασία αρχαίας ηπειρωτικής πόλης που λεγόταν Κνωσσός, με παραφθορά. (Κνωσσός = Κονισσός = Κόνισσα = Κόνιτσα).

Ο Πουκεβίλ και άλλοι θεωρούν την προέλευση της ονομασίας σλαβική. "Κόνι" στα σλάβικα = άλογο + κατάληξη τζα = Κόνιτζα, Κόνιτσα = αλογότοπος.

Ιστορία

Αποδείξεις, για το πότε χτίστηκε η Κόνιτσα, δεν υπάρχουν, μόνο διάφορες εικασίες. Έτσι, ο Πουκεβίλ, που περιόδευσε όλη

την Ήπειρο την εποχή της Τουρκοκρατίας, θεωρεί ότι είναι η αρχαία Αντιτανία, που καταστράφηκε από αλλεπάλληλες επιδρομές.

Ο Άγγλος περιηγητής Λήκ (17ος αιώνας) φαντάζεται στη θέση της Κόνιτσας την αρχαία Ερίβοια, βασιζόμενος σε ένα δημοτικό ηπειρώτικο τραγούδι που λέει: "Της Ερίβοιας το Κάστρο".

Άλλοι αναφέρουν ότι στη θέση αυτή βρισκόταν η πόλη Στύβαρα και άλλοι τέλος, υποθέτουν ότι εδώ ήταν χτισμένη η Κνωσσός, απ' όπου πήρε και το όνομά της η Κόνιτσα.... Το σίγουρο είναι πως στη στρατηγική και γραφική αυτή θέση υπήρχε από τ' αρχαία χρόνια κάποια πόλη, που χτίστηκε και ξαναχτίστηκε πολλές φορές, αφού καταστράφηκε άλλες τόσες από βαρβαρικές επιδρομές.

Κάτω από τα λιγοστά ερείπια που βρίσκονται σε διάφορα σημεία, κρύβεται η ιστορία αιματηρών συγκρούσεων, οι παραδόσεις αιώνων και οι αρχαιολογικοί θησαυροί της παλιάς ακμής και παρακμής αυτής της πόλης.

Τα διάφορα ρωμαϊκά και βυζαντινά ευρήματα, που ήρθαν στην επιφάνεια, κατά την τουρκοκρατία, σε ορισμένα σημεία της πεδιάδας, μαρτυρούν πως αυτός ο τόπος πέρασε πολλά στο διάβα των αιώνων.

Ακόμη και σήμερα σώζονται τα ερείπια παλιού κάστρου, λίγο πιο πάνω από το εκκλησάκι της Αγιά-Βαρβάρας.

Ένα παλιό χρονικό μας πληροφορεί πως αυτό το κάστρο ιδρύθηκε από κάποιον άρχοντα που λεγόταν Κόνις και ίσως απ' αυτόν να πήρε και το όνομα η πόλη.

Το κάστρο (ενετικό στο μεσαίωμα) κυριεύτηκε από τους Τούρκους με μπαμπεσιά - σύμφωνα με την παράδοση. Έτσι οι Τούρκοι έγιναν κύριοι της πόλης και άρπαξαν τα κτήματα των χριστιανών και τα σπίτια τους, μοιράζοντάς τα με τους υποταχτικούς τους Αλβανούς.

Σαφείς πληροφορίες για τούτα δεν έχουμε, αλλά κατά την παράδοση πάντα, αυτά έγιναν όταν στην Κωνσταντινούπολη ήταν σουλτάνος ο Μουράτ (1421 - 1451). Πολύ βοήθησε τους Τούρκους ο αρνησίθρησκος Ισαήμ από το Λεσκοβίκι, που ήταν και ο πρώτος

Ηπειρώτης που ασπάστηκε τον ισλαμισμό. Το παράδειγμά του ακολούθησαν και άλλοι Έλληνες της επαρχίας και ονομάστηκαν (από το Μουράτ) Καραμουράτες.

Οι παλιότερες εκκλησίες έγιναν τζαμιά και ένα απ' αυτά σώζεται και σήμερα, λίγο πιό πάνω από την πέτρινη γέφυρά του Αώου. (Άλλο ένα το θυμούνται οι γεροντότεροι, στη θέση του Αγίου Κοσμά).

Με τον καιρό, η ζωή Ρωμιών και Τούρκων, έγινε ήρεμη και είχαν πολλές κοινές συνήθειες.

Ακόμα και στη χριστιανική θρησκεία, οι Τούρκοι της Κόνιτσας έδειχναν σεβασμό και πολλές φορές, στην ανάγκη της αρρώστιας, ζητούσαν τη βοήθειά της. Μπορεί τα παλιά κατάλοιπα της πίστης να ανασπινθήριζαν στο βάθος του υποσυνείδητου....

Η Κόνιτσα είχε τα πρωτεία της τούρκικης αριστοκρατίας· ακόμα και σήμερα βλέπουμε δω κι εκεί μισοερειπωμένους τοίχους από τα παλιά τούρκικα μέγαρα. Γ' αρχοντικά τους περιστοιχίζονταν από ψηλά τείχη με θολωτές πέτρινες πύλες και παραδεισένιους μπαχτσέδες.

Από την Κόνιτσα κατάγονταν ο περιβόητος βοεβόδας της Αθήνας Χασεκής (ΙΗ' αιώνας), πολλοί επιφανείς Τούρκοι στην Πόλη και η μάνα του Αλή - πασά, η Χάμκω, που το μισοερειπωμένο πατρικό της σπίτι σώζεται και τώρα στην πάνω Κόνιτσα.

Κατά την τουρκοκρατία ήταν έδρα καϊμακάμη (υποδιοικητή). Βρισκόταν σε μεγάλη ακμή και αποτελούσε εμπορικό κέντρο.

Πολλή ανάπτυξη είχε πάρει η βυρσοδεψία και το εμπόριό της. Επίσης η ταπητουργία και άλλοι κλάδοι.

Στο τέλος του φθινοπώρου γινόταν (και γίνεται την τελευταία βδομάδα του Σεπτέμβρη) το περίφημο "παζαρόπουλο", που είχε μεταφερθεί από τη Διπαλίτσα. Στο μεγάλο αυτό παζάρι μαζεύονταν χιλιάδες άνθρωποι απ' όλες τις κοντινές περιφέρειες, αλλά και από τη Θεσσαλία και Μακεδονία. Ανταλλάσσονταν πάρα πολλά ζώα, πουλούσαν ή αγόραζαν βελέντζες, κιλίμια, κάπες, γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα. Μέχρι και σήμερα έρχονται στο παζάρι οι όμορφες βελέντζες της Σαμαρίνας και του

Ντέντσικου.

Η απελευθέρωση της Κόνιτσας έγινε από τον ελληνικό στρατό στις 24 Φλεβάρη 1913. Εδώ κατέφυγε ο Τζαβήτ πασάς με 2.000 περίπου στρατιώτες και 3-4 κανόνια. Ο Μπεκήρ αγάς από τα Γρεβενά. Επίσης ο Μουχτάρ αγάς (ο παλιός διώκτης του Λεωνίδα και Νταβέλη) με 250 - 300 άνδρες. Τέλος, ο Μπίμπασης Αχμέτ βέης με το τάγμα του, καθώς και οι Κηρύμ, Ιζέρ και Τζιαφέρ Τσαούσηδες που συνολικά είχαν γύρω στους 4.000 στρατιώτες.

Στα τέλη του Μάη 1917 καταλήφθηκε από τους Ιταλούς, που αποχώρησαν στις αρχές Σεπτέμβρη του ίδιου χρόνου.

Στη διάρκεια του ελληνο-ιταλικού πολέμου (1940 - 41), έγιναν μεγάλες ζημιές από τους Ιταλούς (κάψιμο σπιτιών κλπ.), καθώς και μετέπειτα στην ιταλογερμανική κατοχή. Οι Κονιτσιώτες, καθώς και οι κάτοικοι της επαρχίας γενικά, έδειξαν τον πατριωτισμό τους κατά την Κατοχή και, χωρίς να υστερούν από τους άλλους Έλληνες αγωνιστές, πολέμησαν τον κατακτητή, ενταγμένοι στις διάφορες αντιστασιακές οργανώσεις.

Τέλος, νέες καταστροφές βρήκαν την πολύπαθη Κόνιτσα στο τέλος του Δεκέμβρη 1947 κατά τη φοβερή εποχή του εμφύλιου αδερφοσκοτωμού. Από την ειρήνευση και δώθε, επουλώνοντας πιά τις πληγές της, προσπαθεί να σταθεί στα πόδια της και να καλυτερέψει τη θέση της.

Αντιπαλεύει κι αυτή, όπως και όλες οι άλλες επαρχιακές πόλεις, με το Μινώταυρο της αστυφιλίας που προσπαθεί να κατασπαράξει την ύπαιθρο, δημιουργώντας τις υδροκέφαλες πόλεις.

Αντιστέκεται στην απορρόφηση του πληθυσμού της με πενιχρά μέσα και περιμένει εναγώνια την κρατική συμπαράσταση που θα την αξιοποιήσει κάποτε και θα την κάνει μια πραγματικά νύφη του βουνού.

Έχει, για τούτο, όλες τις προϋποθέσεις. Βρίσκεται μές στο δρόμο που ενώνει την Ηγουμενίτσα με τη Θεσσαλονίκη. Τριγύρω της υψώνονται ψηλά βουνά, πνιγμένα στα πεύκα και τα ελάτια, αυτά που θα μπορούσαν κάποτε να γίνουν θέρετρα για καλοκαιριάτικη ξεκούραση και χειμερινά σπόρ.

Δίπλα της κυλάει ο Αώος, διασχίζοντας μιαν άγρια, αλλά και πανέμορφη, χαράδρα, που περιμένει ακόμη την κατασκευή του τελεφερίκ (κρίμα στη μελέτη) της Γκαμήλας.

Όχι πολύ μακριά της, περιμένουν αξιοποίηση οι ιαματικές πηγές, που είναι σε θέση να δώσουν την υγεία σε χιλιάδες πάσχοντες, και πιά πάνω, στα βουνά της, ο υπόγειος πλούτος των ορυκτών περιμένει να δει το φως της μέρας και οι κάτοικοι το μεροκάματο της ζωής...

Αλλά ας περιπλανηθούμε για λίγο στο κέντρο της πόλης και στα σοκκάκια της, να πιάσουμε τον παλμό της, να δούμε τι καινούριο έχει να μας δείξει και τι παλιό άφησε το σαράκι του χρόνου απ' την τοτινή αρχοντιά και την αλαργινή της δόξα.

*Για αρχοντιά παλιών καιρών
μιλούν τ' απομεινάρια
του κάστρου σου τα χτίσματα,
παλιών σπιτιών λιθάρια....*

Η βαριά πόρτα του Χουσεϊν μπέη.

The heavy gate of the Husein-Bei mansion.

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΝΙΤΣΑ

Άνω Πλατεία

Στην άνω πλατεία βρίσκεται σήμερα το νέο Δημαρχείο δίπλα στο λιθόχτιστο Νοσοκομείο Κέντρο Υγείας.

Το Δημαρχείο. The Town Hall.

Το Νοσοκομείο εξυπηρετεί όλη την επαρχία, ανάλογα με τις δυνατότητες που έχει.

Το παλιό κτίριο των τούρκικων στρατώνων που λειτούργησε στο παρελθόν για Δημαρχείο, τώρα αναπαλαιωμένο χρησιμοποιείται για επιμορφωτικούς σκοπούς.

Πιό πέρα στεγάζεται το γραφείο του Ι.Κ.Α. και παρακάτω το Αστυνομικό Τμήμα με την Τροχαία.

Στο χώρο της άνω πλατείας βρίσκονται το κτίριο του Ο.Τ.Ε. και το Πολεοδομικό Γραφείο.

Το Νοσοκομείο - The Hospital.

Κεντρική πλατεία

Η πλατεία του κέντρου είναι η ψυχή της πόλης. Στο πλακόστρωτό της γίνεται η βραδινή "βόλτα" και το μικρό καταπράσινο παρκάκι - έργο του Εξωραϊστικού Συλλόγου - χαρίζει δροσιά στους περιπατητές.

Μπροστά στην είσοδό της υπάρχει για κοινή χρήση ο τηλεφωνικός θάλαμος και στο βάθος υψώνεται επιβλητικό το άγαλμα - μνημείο της "Ηπειρώτισσας Ελευθερίας" που έγινε το 1982 με δαπάνες του Δήμου και των Συνδέσμων αναπήρων Ελλάδας.

Το άγαλμα-μνημείο της "Ηπειρώτισσας" στην κεντρική πλατεία (έργο του γλύπτη Ζάχου Μπεκιάρη).

The statue of Liberty in the central square (curved by the sculptor Zahos Bekiaris).

Αγορά, δημόσιες υπηρεσίες κοινής ωφέλειας

Την κεντρική πλατεία περιτριγυρίζει η αγορά με τα ποικίλα μαγαζιά και όλες σχεδόν τις υπηρεσίες.

Υπάρχουν τέσσερα ξενοδοχεία. "ΤΥΜΦΗ", "ΠΙΝΔΟΣ", "ΑΩΟΣ", το "ΔΕΝΤΡΟ" καθώς και αρκετά νοικιαζόμενα δωμάτια, με τις απαραίτητες ευκολίες για άνετη διαμονή, Β' και Γ' κατηγορίας. Πολλές ταβέρνες με πικάντικους μεζέδες. Δύο εστιατόρια με καλές κουζίνες. Ζαχαροπλαστεία, Καφεενεία, ντισκοτέκ, φωτογραφεία και κάθε λογής εμπορικά καταστήματα.

Τρία αρτοποιεία. Τρία φαρμακεία κλπ. Εργαστήρι λαϊκής τέχνης με κονιτσιώτικα ενθύμια. Υπηρεσίες: Αγρονομείο, Αγροτικό ιατρείο - Αγροτικό κτηνιατρείο, Γραφείο γεωργικής ανάπτυξης, Δασαρχείο, Δημόσιο ταμείο, Οικον. Εφορία, Ειρηνοδικείο, Π.Ι.Κ.Π.Α, Γ' Γραφείο Δημ. Εκπαίδευσης.

Κέντρο παιδικής μέριμνας. Γηροκομείο της Μητρόπολης στην άνω Κόνιτσα. Πνευματική στέγη. Δημόσια βιβλιοθήκη με 40.000 τόμους. Η βιβλιοθήκη δανείζει βιβλία με τα περιφερόμενα αυτοκίνητά της σ' όλη την Ήπειρο και στα νησιά Κέρκυρα και Λευκάδα.

Γραφείο ΔΕΗ. Ταχυδρομείο. Τρεις Τράπεζες (Αγροτική - Εθνική - Εμπορική).

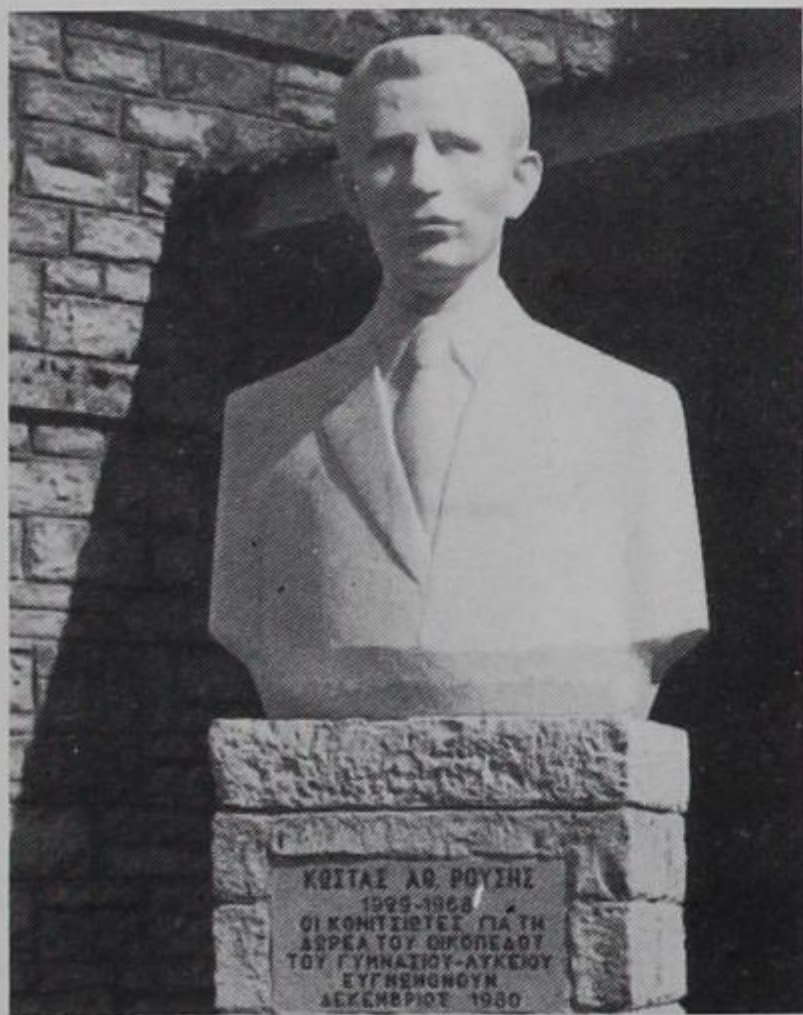
Δύο Συμβολαιογραφεία. Πρακτορείο λεωφορείων με πυκνή συγκοινωνία για τα Γιάννινα και επικοινωνία με τα χωριά της επαρχίας και τη Θεσσαλονίκη. (Αρ. τηλ. πρακτορείου 22-214).

Σε διάφορα σημεία της πόλης βρίσκονται τα 4 πρατήρια βενζίνης καθώς και συνεργεία επισκευής αυτοκινήτων.

Επίσης υπάρχουν: Δύο οδοντιατρεία, μαθητική εστία σε μεγάλο και σύγχρονο κτίριο για αρκετό αριθμό μαθητών και μαθητριών. Οικοτροφείο της Μητρόπολης για μαθήτριες γυμνασίου.

Πιο κάτω από την αγορά και σε οικόπεδο που δώρισε ο αείμνηστος Δήμαρχος Κων. Ρούσης, είναι χτισμένο το κτίριο που στεγάζει το Γυμνάσιο και το Λύκειο.

Στην είσοδο του σχολείου τοποθετήθηκε το 1983, με δαπάνες του Δήμου και της Ερανικής Επιτροπής η προτομή του Ευεργέτη που φιλοτεχνήθηκε από το γλύπτη Μιχ. Οικονομίδη.

Η προτομή του ευεργέτη Κ. Ρούση στην αυλή του Γυμνασίου.

The bust of benefactor K. Rousis in the courtyard of the High School.

Μετά από δωρεάν παραχώρηση δημοτικών οικοπέδων σε άστεγους κατοίκους, δημιουργήθηκε από το 1973 κι εδώ, ένας καινούργιος συνοικισμός στη θέση "Γραβίτσια".

Παράλληλα, από τον Οργανισμό κατοικίας, κατασκευάστηκαν 24 διαμερίσματα για ισάριθμες οικογένειες, δικαιούχων εργατοϋπαλλήλων.

Εκεί δίπλα κατασκευάστηκε από τη Γενική Γραμματεία Αθλητισμού, το Εθνικό Στάδιο, που περιλαμβάνει γήπεδο, βόλεϋ, κλειστό γυμναστήριο κ.ά.

Ο συνοικισμός που απλώνεται από το Γ' Δημ. Σχολείο ως τις γέφυρες του Αώου, αποτελείται κυρίως από πρόσφυγες της Μ. Ασίας που ήρθαν στην Κόνιτσα με την ανταλλαγή των πληθυσμών μετά τη μικρασιατική καταστροφή.

Το Τεχνικό Λύκειο (στεγάζεται στην Αναγνώστοπούλειο σχολή. Λειτουργούν τρία Δημοτικά Σχολεία (Άνω - Μεσαία - Κάτω Κόνιτσα). Τρία Νηπιαγωγεία, δύο παιδικοί σταθμοί (Αγροτικοί) και δύο ιδιωτικά σχολεία αγγλικών.

Μετεωρολογικός σταθμός με πολλά όργανα για τις διάφορες μετρήσεις, που υπάρχει στο Αρχηγείο Αεροπορίας. Αγροτικό Πολιτιστικό Κέντρο στην Κ. Κόνιτσα, Ένωση Συνεταιρισμών και ταπητουργείο.

Ο νέος συνοικισμός

Εκκλησίες

1) Ο Άγιος Νικόλαος, που χτίστηκε το 1842 - 1843 και είναι ο μητροπολιτικός ναός της πόλης, στην άνω Κόνιτσα, με την επωνυμία Μητρόπολη "Δρυϊνουπόλεως Πωγωνιανής και Κονίτσης).

Η Μητρόπολη της Κόνιτσας χιονισμένη. The Cathedral of Konitsa.

2) Οι Άγιοι Απόστολοι, στην Κάτω Κόνιτσα. Χτίστηκε το 1791 στα ερείπια παλιάς εκκλησίας. Η θέση είναι ειδυλλιακή. Απέραντη γαλήνη επικρατεί στη λάκκα που βρίσκεται η εκκλησία, γι' αυτό και οι παλιότεροι έφτιαξαν το νεκροταφείο δίπλα της.

3) Η Αγία Βαρβάρα. Μια μικρή εκκλησούλα χτισμένη πάνω στα παλιά ερείπια ναού.

4) Ο Άγιος Κωνσταντίνος, στην κάτω Κόνιτσα, χτισμένος τα τελευταία χρόνια.

5) Ο Άγιος Κοσμάς. Θεμελιώθηκε την 1η Σεπτεμβρίου 1970, με τη φροντίδα του μητροπολίτη Σεβαστιανού και τη συνδρομή των χριστιανών και της Πολιτείας. τελείωσε το 1975 και στις 24 Αυγούστου του ίδιου χρόνου έγιναν τα εγκαίνια. Είναι αφιερωμένος στον Εθναπόστολο Κοσμά τον Αιτωλό. (Ο Άγιος

Ο Ναός του Αγ. Κοσμά, στο κέντρο της πόλης.

The church of St. Kosmas in the centre of the town.

Εικόνα του Εθνεγέρτη Πατροκοσμά του Αιτωλού.

An icon of St. Kosmas.

Κοσμάς γεννήθηκε το 1714 στο Μέγα Δέντρο του Απόκουρου. Στις 24-8-1779, τον απαγχόνισαν οι τουρκικές αρχές μετά από συκοφαντίες των Βενετσιάνων εμπορομεσιτών και Εβραίων τοκογλύφων - σαν πράκτορα της ρωσικής πολιτικής - στο χωριό Καλικόντασι του Μπερατιού, στην Αλβανία. Ο Αλή - πασάς τον σεβόταν και τον αγαπούσε και ήταν ο πρώτος που τον τίμησε μετά το θάνατό του).

Άγιος Κοσμάς και σχολεία

Ο Άγιος Κοσμάς διατρέχοντας όλη την Ήπειρο, πέρασε και από την Κόνιτσα και τα χωριά της.

Για να ξυπνήσει την εθνική συνείδηση των υποδούλων ρωμιών έλεγε σε μια από τις διδαχές του: "Ταλαίπωροι και ελεεινοί,

περί σωτηρίας δύο ή τριών πατριωτών σας φροντίζοντες, λησμονείτε, ότι πάντες συν γυναιξί και παιδίοις άνευ σχολείων κινδυνεύετε να καταποντιστείτε εις βάθος της αβύσσου, εξ ης από του νυν και έως του αιώνος ουδέποτε θα εξέλθετε". Έτσι κατά την εποχή του Κοσμά του Αιτωλού, ιδρύθηκαν διάφορα σχολεία στην Κόνιτσα για τη μόρφωση του υπόδουλου γένους. Μάλιστα, όπως αναφέρει ο ιστορικός Λαμπρίδης, είχαν τόση απήχηση οι προτροπές του Κοσμά στους Κονιτσιώτες, ώστε: "αι γυναίκες της Κονίτσης, ως αι γυναίκες της Καρχηδόνας, προέβησαν εις πώλησιν παντός χρυσού, αργυρού και μεταξωτού είδους και κατέθεσαν τα της πωλήσεως όπως χρησιμεύσουν υπέρ της συντηρήσεως του σχολείου Κονίτσης".

Περίφημοι δάσκαλοι υπήρξαν: Ο Γ. Μόστρας από την Άρτα, μαθητής του Μπαλάνου, που δίδαξε κατά τα τέλη του 18ου αιώνα και ο μαθητής του Ψαλίδα, Κοσμάς ο Θεσπρωτός, μέχρι το 1832. Δίδαξαν επίσης και πολλοί άλλοι.

Παρεκκλήσια

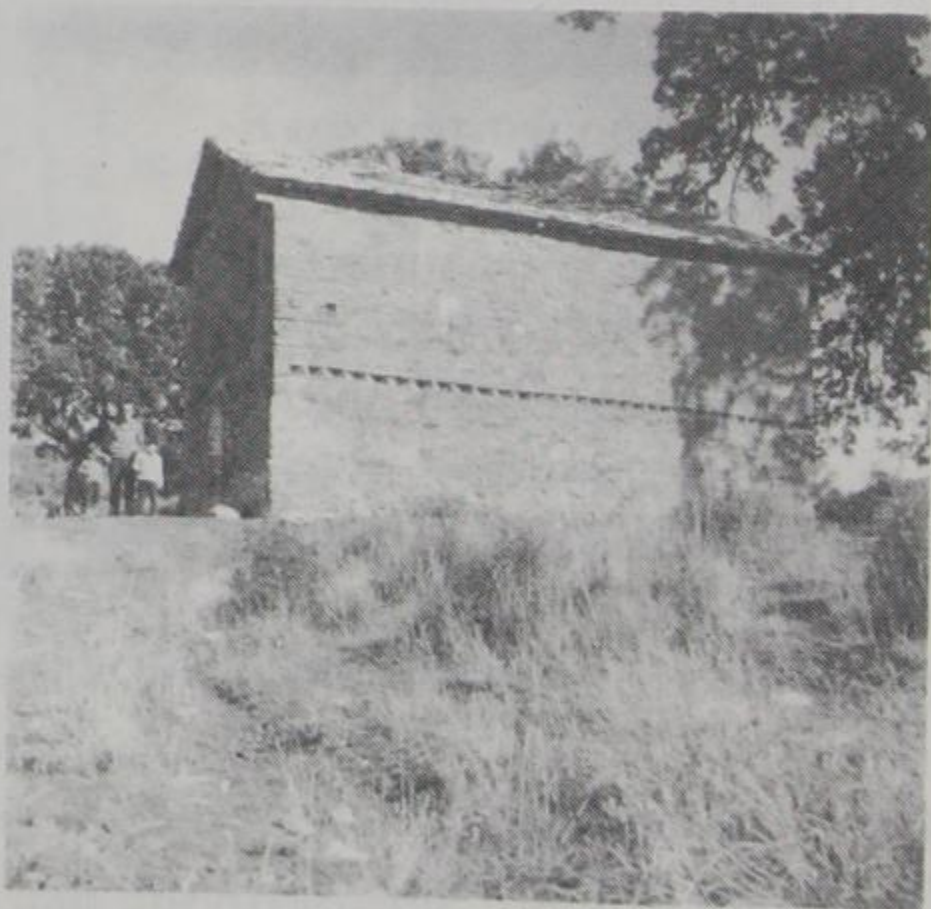
1) Η Κόκκινη Παναγία. Παλιά βυζαντινή εκκλησούλα της Κοίμησης της Θεοτόκου, με βυζαντινές τοιχογραφίες του 15ου αιώνα (1412), μισή ώρα στα δυτικά της Κόνιτσας.

2) Η Αγιά - Τριάδα, στον κάμπο.

3) Η Αγιά - Παρασκευή, επίσης στο κάμπο.

4) Ο Αϊ - Λιάς, στο βουνό.

5) Ο Αϊ - Θανάσης,

Η κόκκινη Παναγία

The church of the red virgin

πανω στην πόλη.

6) Η Παναγία κοντά στον Αϊ - Θανάση και

7) Ο Αϊ - Γιώργης - ο Νεομάρτυρας - μέσα στην Κόνιτσα, που είναι ιδιωτικό παρεκκλήσιο.

Ευεργέτες

Η Κόνιτσα, όπως και όλη σχεδόν η Ήπειρος είχε από παλιά τους ευεργέτες της.

Ένας απ' αυτούς, ο Παναγιώτης Χατζηνίκος (1709 - 1776) ήταν μαζί με τον Ζώη Καπλάνη, ευεργέτες Γιαννίνων και Κόνιτσας.

Άλλος μεγάλος ευεργέτης, υπήρξε ο Μιχ. Αναγνωστόπουλος από το Πάπιγκο (1837 - 1906). Με χρήματα του κληροδοτήματός του έγινε η Αναγνωστοπούλεια Γεωργική Σχολή στην Κόνιτσα.

Ο Μ.Α. διετέλεσε διευθυντής του Ινστιτούτου τυφλών και κωφάλλαλων παιδιών, PERKINS, της Αμερικής.

Αλλά για την Κόνιτσα δεν μπορούσε να λέμε μόνο ότι είχε κάποτε ευεργέτες.

Έχει και σήμερα - στις μέρες μας - που το ατομικό συμφέρον περιχαράκωνει περισσότερο από άλλοτε τους ανθρώπους.

Έτσι ο Κων. Ρούσης (πρώην δήμαρχος) edώρισε το οικόπεδο, όπου οικοδομήθηκε το Γυμνάσιο.

Ο Χρ. Πραβατζής, ένα διαμέρισμα στην Αθήνα για αθλητικούς σκοπούς.

Ο Ιππ. Νάτσης, μετρητά για την παιδική χαρά στις "Καρυές".

Ο Νικ. Γκράσσοσ (από τους Πάδες) τρία καταστήματα στη Θεσσαλονίκη, καθώς και μετρητά για κατασκευή κτιρίου στην

*Ο ευεργέτης Μιχ. Αναγνωστόπουλος.
The Detnefactor Michael Anagnostopoulos.*